

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de mülteci ve sığınmacıların yaşadığı sorunların incelenmesi ve tespiti amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98 inci İçtüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye 1951 yılında Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmeyi imzalamış ve mültecileri coğrafi sınırlamaya maruz bırakmıştır. Protokol 1967 yılında kabul edilerek zaman sınırlaması kaldırılmışsa da coğrafi sınırlama devam etmektedir. Bu nedenle Türkiye, Suriyeli sığınmacıları başlangıçta misafir olarak tanımlamıştır. Bu durum ise Suriyeli sığınmacılara hiçbir hak vermemekle birlikte Türkiye'ye sınır dışı etme hakkı vermektedir. Ardından UNHCR'in tavsiyesi üzerine hükümet sığınmacıları geçici koruma altına almış 2014 yılının Nisan ayından itibaren de Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 91. maddesi ile bu statü Suriyelilere sağlanmıştır.

Ancak Suriyeli sığınmacıların durumu muğlaklığını korumuş, statüyle ilgili bu belirsizlik de sığınmacıların sorunlarının katmerlenmesine neden olmuştur. Hal böyle olunca gelecek kaygısı taşıyan sığınmacılar yaşamlarını riske atarak, adeta ölümü tercih edercesine Yunanistan üzerinden Avrupa'ya gitmeye çalışmaktadırlar. Son derece tehlikeli yollarla Avrupa'ya gitmeye çalışan Suriyeli sığınmacıların cansız bedenlerini nerdeyse her gün gazete sayfalarında, haber bültenlerinde görmekteyiz. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin geçtiğimiz nisan ayında yayımladığı verilere göre, Türkiye'de yaklaşık 3.6 milyon Suriyeli, 169 bin Afgan, 143 bin Iraklı, 35 bin İranlı, 4 bin 800 Somalili ve diğer uyruklardan 10 bin 800 olmak üzere yaklaşık 3.9 milyon sığınmacı bulunuyor.

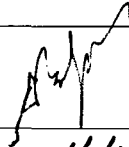
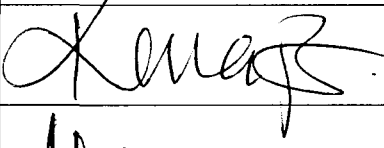
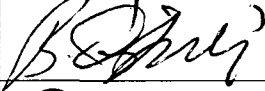
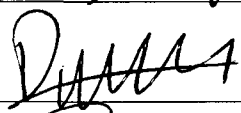
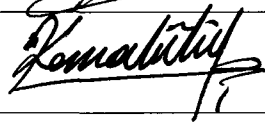
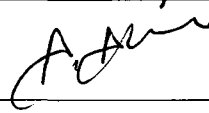
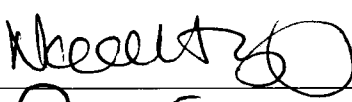
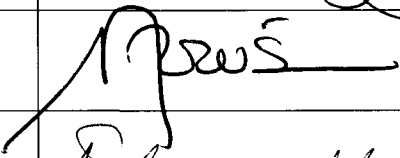
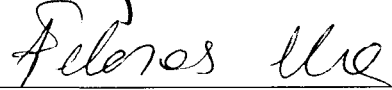
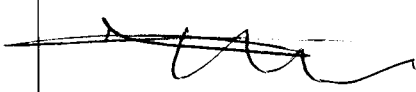
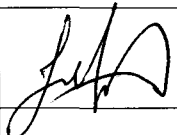
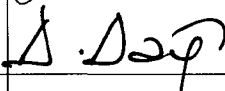
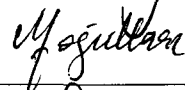
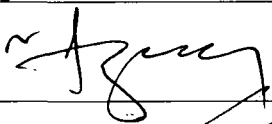
Bununla birlikte Türkiye, sığınmacılara asgari düzeyde dahi yaşam olanakları sunmaktan oldukça uzak bir noktadadır. Çünkü Türkiye'de hâlihazırda bir Mülteci Yasası olmadığı gibi mültecilerin yaşam koşullarını denetleyen, örgütleyen sivil bir kurum da bulunmamaktadır. Göçmenlere ilişkin bütün meseleler kolluk tarafından yürütüldüğü için sığınmacıların maruz kaldığı sorunlar çözümsüz bir hal almıştır. Türkiye'nin öncelikli olarak Suriyeli sığınmacılara dair sorumluluklarını yerine getirmesi ve insan hakları standartlarına uygun bir yasal altyapının oluşturulması şarttır. Son 7 yıl içerisinde 20 bin civarı çocuk olmak üzere 55 bin Suriyeli sığınmacıya vatandaşlık verildiği bilinmektedir. Ancak konunun sadece seçim zamanlarında gündeme gelmesi ve seçim malzemesi yapılması, iktidarın sığınmacılar meselesini çözmekten uzak bir noktada durduğuna işaret etmektedir. Bu nedenle konunun derinlikli bir biçimde ele alınması elzemdir.

Mevcut yasal boşluklar nedeniyle sığınmacıların çalışma izni konusundaki sorunlar devam etmekte, Suriyeliler ucuz iş gücü olarak kullanılmaktadır. Hayatta kalabilmek adına sığınmacılar, düşük ücretlerle gayri insani koşullarda çalışmaya zorlanmaktadırlar. İnşaatlarda, sanayide, merdiven altı atölyelerde ya da diğer ağır işlerde ucuza çalıştırılan sığınmacı işçilerin, ücretleri ödenmediğinde şikâyetle bulunma hakları, çalışma izinleri olmadığı için mümkün olmamaktadır. Bu durumu bilen işverenler de sığınmacıların dezavantajlı durumundan faydalanmakta ve sığınmacı işçileri çoğu kez ücretsiz çalışmaya zorlamaktadırlar.

Keza evin geçimini sağlamaya çalışan Suriyeli kadınların sayıları ciddi boyutlarda olup fuhuşa zorlandıkları bilinmektedir. Kadınlar en iyi ihtimalle erken yaşta, ikinci eş olarak ya da çoklukla yaşı büyük kişilerle evliliğe zorlanmaktadırlar. Türkiyeli kadınlar için dahi yeterli koruma yöntemleri söz konusu değil iken bu durum sığınmacı kadınlar için çok daha vahimdir.

Suriyeli sığınmacı çocuklar da asgari yaşam şartlarını oluşturmak adına çalışmaya zorlanmakta, sokaklarda sigara satarak oldukça kötü şartlarda yaşam mücadelesi vermektedirler. Daha da vahimi on sekiz yaşından küçük erkek ve kız çocuklar cinsel tacize uğramakta çocuk yaşta gelecekleri ellerinden alınmaktadır. Yine kamplarda yaşayan sığınmacılar sağlıksız, hijyen koşullarından yoksun şartlarda yaşam mücadelesi vermekte, sağlık sorunları gibi en temel ihtiyaçları dahi karşılanmamaktadırlar. Bunun dışında çeşitli kentlere gönderilen sığınmacılar birçok kez kent halkının nefret ve ayrımcı söylemlerine maruz kalmakta, kentten ayrılmaya zorlanmaktadırlar.

İfade etmiş olduğumuz üzere Suriyeli sığınmacıların sorunlarının sosyal, ekonomik, yasal her türlü boyutu ile bir komisyon kurularak araştırılması ve çözüm yollarının tespiti zaruridir.

2	1	AYHAN BİLGİN	KARS	
3	2	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
4	3	KEMAL PEKÖZ	ADANA	
5	4	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
6	5	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
7	6	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
8	7	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
9	8	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
10	9	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
11	10	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
12	11	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
13	12	FELEKNAS UCA	BATMAN	
14	13	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
15	14	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	
16	15	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
17	16	MUSA FARISOĞULLARI	DİYARBAKIR	
18	17	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
19	18	ADNAN SELÇUK MIZRAKLI	DİYARBAKIR	
20	19	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
21	20	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	